

Tariffpolitisk uttalelse 2023

-vedtatt av NTLs landsstyre 8. februar 2023

Tariffoppgjøret 2023 foregår i en situasjon preget av internasjonal økonomisk uro, ikke minst på grunn av krigen i Ukraina. Høy prisvekst og dyr strøm har gjort den økonomiske situasjonen krevende for mange. Dette må ligge til grunn i tariffoppgjøret.

Den rødgrønne regjeringen arvet en offentlig sektor der mange virksomheter står i en veldig krevende budsjettssituasjon. Det vil ta flere år å rette opp i konsekvensene av Solbergregjeringens store kutt. Samtidig fører prisvekst som ikke er kompensert, økt arbeidsgiveravgift og andre nedtrekk sammen med den allerede alvorlige budsjettssituasjonen til usikkerhet for mange av NTLs medlemmer. Det fører til nedbemanning og svekkelser av offentlig sektor og øvrig arbeidsliv i stedet for rom for nødvendig vedlikehold og investeringer.

Arbeidsledigheten er lav. Dette gir en unik mulighet for å åpne arbeidslivet for personer og grupper som er utenfor arbeidslivet, og for å få til innovasjon, kompetanseheving og grønn omstilling.

Kollektive landsomfattende tariffavtaler er en forutsetning for å sikre medlemmene rettferdig lønnsutvikling. I flere av våre tariffområder øker lønnsforskjellene, og andelen lavlønte vokser.

Prosentvise tillegg og store lederlønnstillegg har medført at de høyest lønte har fått mer ut i kroner enn de midlere og lavest lønte. For å hindre større ulikhet må oppgjøret gis som sentrale generelle kronetillegg. Generelle kronetillegg vil minske lønnsforskjellen mellom de høyest og lavest lønte, og mellom kvinner og menn. De siste tariffoppgjørene har ikke sikret arbeidstakernes kjøpekraft. Rammen i årets oppgjør må sikre reallønnsvekst.

Partene og myndighetene må arbeide for en samfunnsmessig fornuftig lønnsdannelse som prioriterer hensynet til sysselsetting og fordeling. Frontfagsmodellen ivaretar dette. En forutsetning for frontfagsmodellen er at arbeidstakerne får sin rettmessige del av verdiskapningen og at grupper som er blitt hengende etter over tid løftes spesielt. Frontfagsmodellen kan ikke opprettholdes over tid hvis enkelte områder eller grupper systematisk får lavere lønnsvekst enn i frontfagene, vektet for lønnsutviklingen for funksjonærer og ledere.

Likelønn, lavlønn og lederlønn

Koordinert lønnsdannelse og et godt inntektspolitisk samarbeid er viktig for fortsatt høy sysselsetting. Arbeidstakerne må sikres størst mulig andel av verdiskapningen. NTL vil arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid. NTL vil fjerne lønnsforskjeller som skyldes diskriminering eller tilfeldigheter. NTL krever at det forhandles på bakgrunn av virksomhetenes samlede lønnsmasse.

Den solidariske lønnspolitikken ligger fast. NTL krever at ingen voksne arbeidstakere i hel stilling skal tjene mindre enn 90 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Ledere og andre grupper som ikke er omfattet av kollektive forhandlinger skal ikke ha større tillegg enn det som avtales i tariffoppgjøret. Det er viktig at partene i alle tariffområder bruker og følger opp likestillings- og diskrimineringsloven, herunder plikten til å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Folketrygdens ytelser må økes.

Omstilling, det grønne skiftet og kompetanseutvikling

Offentlige oppgaver skal utføres av offentlig ansatte og faste oppgaver skal utføres av faste ansatte. Omstilling skal gjennomføres under trygghet og uten frykt for tap av arbeid. NTL vil jobbe sammen med stortingsflertallet og regjeringen for å sikre en ansvarlig og stabil forvaltningspolitikk uten privatisering av offentlige oppgaver. Oppgaver som er privatisert, konkurranseutsatt eller skilt ut, må tilbakeføres til egne ansatte. NTL krever at de ansattes lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår ikke svekkes ved omstillinger. Skal vi lykkes med digitalisering, teknologisk utvikling, det grønne skiftet, og å nå FNs bærekraftsmål, må de ansatte sikres kompetanseutvikling.

Pensjon

NTL vil sikre pensjonsrettighetene i alle tariffområdene. Tjenestepensjon skal reguleres i tariffavtalene og endringer i eksisterende ordninger skal bare gjøres ved enighet mellom partene. Pensjonsordningene skal gjelde for alle ansatte.

Statistikk

NTL krever åpenhet om lønn og lønnsvilkår for alle ansatte. Det må opparbeides og vedlikeholdes tilstrekkelig lønnsstatistikk. Statistikken skal utarbeides årlig og omfatte alle ansatte.

Særskilt om staten

Statens lønns- og forhandlingssystem skal gi like rammevilkår for alle virksomhetene og må ivareta statens særpreg. De statsansattes lønnsvilkår må reguleres av identiske tariffavtaler, uavhengig av om og hvor de er organisert.

Lønnsystemet må gi alle ansatte lønnsutvikling gjennom hele arbeidslivet. Dette sikres gjennom generelle tillegg og ved at flere stillinger plasseres på lønnsstige. For at lønnsystemet skal fungere over tid må elementene i systemet vedlikeholdes og utvikles, herunder A-tabellen.

Utgangspunktet for avlønning skal først og fremst være arbeidsoppgaver og ansvar. Ansiennitet skal vektlegges. Lønns- og forhandlingssystemet må bidra til å minske forskjellene mellom kvinner og menns lønn, utjevne forskjeller mellom de høyest og lavest lønte, samt sikre alle ansatte en lønnsutvikling over tid.

Mellomoppgjøret 2023 må gi en økonomisk ramme som gir rom for reallønnsvekst. NTL krever at det ikke settes av midler til lokale forhandlinger i 2023 og at tilleggene gis som generelle kronetillegg på sentralt nivå. Profilen på tilleggene må bidra til å minske ulikheten mellom de høyest og lavest lønte.